

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Barbary Pořízkové, Mgr. Ing. Bc. Radovana Havelce a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci žalobců: **a) O. V., b) nezl. M. V.,** nezletilý žalobce zastoupen žalobcem ad a) jakožto zákonným zástupcem, oba zastoupeni Mgr. Vlastimilem Loučkem, advokátem se sídlem Pod Nemocnicí 2381, Louny, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 9. 2008, č. j. OAM-564/VL-07-ZA09-2008, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. 6. 2009, č. j. 16 Az 13/2008 - 44,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 22. 6. 2009, č. j. 16 Az 13/2008 - 44, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] Výše uvedeným rozhodnutím žalovaný posoudil žádost žalobců o udělení mezinárodní ochrany jako nepřípustnou podle § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), a současně podle § 25 písm. i) téhož zákona zastavil řízení o udělení mezinárodní ochrany.

[2] Proti tomuto rozhodnutí žalobci brojili žalobou, kterou krajský soud zamítl v záhlaví označeným rozsudkem. V odůvodnění soud konstatoval, že žalobci v České republice o mezinárodní ochranu již žádali, řízení o těchto žádostech již byla pravomocně ukončena. V předmětném řízení žalobci neuvedli žádná nová zjištění, která nebyla bez jejich zavinění předmětem zkoumání v řízeních předchozích. Potíže, jež žalobce a)

v předmětném řízení uvedl, mu byly známy již v době, kdy probíhalo předchozí řízení o udělení mezinárodní ochrany, tehdy však uváděl jiné důvody (výhrůžky bývalého manžela jeho současné ženy) a o problémech souvisejících s vyhrožováním ze strany vicepremiéra Kozačenka nehovořil. Nyní uváděné důvody soud shledal účelovými, přičemž dospěl k závěru, že skutečnými důvody, pro něž žalobce a) opustil Ukrajinu, bylo vyřešení rodinných problémů, popř. důvody ekonomické. Jediným skutečným důvodem žalobců k podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany tak nyní byla legalizace jejich pobytu na území České republiky, která však není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany.

[3] Ve včasné kasační stížnosti proti tomuto rozsudku, doplněné podáním ze dne 14. 10. 2009, žalobci (dále též stěžovatelé) uvedli, že v jejich případě nedošlo k naplnění § 10a písm. e) zákona o azylu. Žalobce a) v předchozím řízení výhrůžky vicepremiéra Kozačenka, proti němuž svědčil, neuvedl, neboť je považoval za nepodstatné. Tato „epizoda“ však nabyla zcela jiných rozměrů v okamžiku, kdy se žalobce a) v roce 2006 dozvěděl o smrti V. A. N., který byl na Ukrajině též předvolán na státní zastupitelství jako svědek v trestní věci proti Leonidu Kozačenkovi. Žalobce a) tak nemohl v předchozím řízení, vedeném v roce 2004, uvádět obavu o svůj život zesílenou smrtí V. N., když tento zemřel až v roce 2006. To byla evidentně nová skutečnost, která předmětem původního řízení být nemohla, neboť v době jeho konání ještě nenastala. Nelze tudíž přičítat k zavinění žalobce a), že tuto skutečnost dříve neuvedl a správní orgán se jí tak měl zabývat, a to i ve vztahu k žalobci b). Žalobci dále namítli, že při zjišťování skutkové podstaty věci došlo žalovaným k porušení § 4 odst. 1, § 50 odst. 4 a § 68 odst. 3 správního řádu. Krajský soud se pak v rozsudku nevypořádal s námitkou, že žalobci splňují podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, resp. § 14a zákona o azylu. Navrhli, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[4] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu a navrhl její zamítnutí.

[5] Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelů. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[6] K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany lze pro stručnost odkázat např. na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Podle tohoto usnesení se o případ přijatelnosti kasační stížnosti může jednat mj. tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do právního postavení stěžovatele; příkladem toho může být např. hrubé pochybení krajského soudu v jednotlivém případě při výkladu hmotného či procesního práva. Nejvyšší správní soud z níže uvedených důvodů shledal, že se o tento případ jedná v souzené věci, a proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná a je tedy zapotřebí se jí meritorně zabývat.

[7] Kasační soud se v souladu s § 109 odst. 3 s. ř. s. (tedy i z úřední povinnosti) zabýval otázkou, zda řízení před krajským soudem proběhlo v souladu se zákonem, přičemž shledal, že bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

[8] Z obsahu soudního spisu vyvstala otázka zastoupení žalobců v řízení před krajským soudem. V doplnění žaloby ze dne 19. 11. 2008 (č. l. 19 - 22) totiž žalobci mimo jiné požádali o ustanovení zástupce, o tomto návrhu však krajský soud nijak nerozhodl. Soud pouze v bodě 5. přípisu ze dne 14. 4. 2009 (jenž dále obsahoval např. informaci o zákonném soudci, poučení o námitce podjatosti, dotaz ohledně možnosti soudu rozhodnout bez nařízení jednání či výzvu k podání případné žádosti o tlumočníka; č. l. 35) žalobce poučil, že v souzené věci nemusí být zastoupeni, a vyzval je, aby případnou žádost o ustanovení zástupce s vyplněným dotazníkem o osobních, výdělkových a majetkových poměrech zaslali soudu ve lhůtě dvou týdnů. Na tento bod přípisu sice žalobci nereagovali, to však nic nemění na tom, že návrh na ustanovení zástupce řádně podali již dříve, a bylo tedy povinností soudu se jím zabývat a rozhodnout o něm, a to dříve než před vydáním rozhodnutí ve věci samé.

[9] Podle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod má každý právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení. Svým postupem krajský soud toto ústavně zaručené právo žalobcům odepřel, jestliže o jejich žádosti o ustanovení zástupce vůbec nerozhodl. Přitom pro tento závěr není podstatné, zda byla žádost žalobců oprávněná či ne. V případě, že by byla předmětná žádost oprávněná, došlo k pochybení soudu neustanovením zástupce žalobcům; v opačném případě soud pochybil tím, že nevydal ani negativní rozhodnutí o ustanovení zástupce, kterým by žalobcům alespoň umožnil zvážit eventualitu zvolení si zástupce jiným způsobem.

[10] Vzhledem k povaze shledané vady řízení před krajským soudem se kasační soud již nezabýval samotnou podstatou věci, resp. se jí ani zabývat nemohl, neboť k tomu by bylo lze přistoupit pouze tehdy, proběhlo-li by ve věci procesně bezvadné řízení před krajským soudem.

[11] Pokud jde o další postup v řízení, nutno uvést, že krajský soud usnesením ze dne 1. 10. 2009 (č. l. 57) ustanovil žalobcům pro řízení o kasační stížnosti zástupcem advokáta Mgr. Vlastimila Loučka. Jak zdejší soud dovodil již dříve (srov. zejména rozsudek ze dne 22. 4. 2010, č. j. 4 Azs 6/2010 - 42), v takovém případě je takto ustanovený advokát oprávněn zastupovat žalobce i v dalším řízení o žalobě před krajským soudem poté, co bylo původní rozhodnutí krajského soudu Nejvyšším správním soudem zrušeno. Žalobci sice na ustanovení tohoto advokáta reagovali žádostí o změnu zástupce (viz jejich podání ze dne 8. 10. 2009, č. l. 58, a ze dne 30. 10. 2009, č. l. 68) s tím, že advokátka JUDr. Dagmar Rezková Dřímalová zastupovala již dříve jejich rodinné příslušníky, je obeznámena se situací a je pro ně i lépe dostupná, nicméně vzhledem k tomu, že osobu požadované advokátky žalobci označili až poté, co jim byl řádně ustanoven dotčený advokát, přičemž ze spisu neplyne, že by tento advokát pochybil při poskytování právních služeb žalobcům, nejsou žalobci uváděné důvody pro změnu zástupce z pohledu kasačního soudu v dané

situaci dostatečnými (viz též rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2009, č. j. 7 Azs 24/2008 - 141, publ. pod č. 1995/2010 Sb. NSS).

[12] Z uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.), v němž, vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), rozhodne též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. května 2010

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu